

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke:

Oppland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Lom

Emne:

Transport av høg.

Bygdelag:

Bøverdalen

Oppskr. av:

Eiliv Brenna

Gard:

Brenna

(adresse):

Bøverdal.

G.nr. 113

Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Ja. 80 aarsl. Bonte.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Eldres fortelning av far, født 1815. Bonte.

SVAR

1. Brückes forskjellige masker paa smaa og store bruk? — Nei, same framgangsmåte. Sløtt i utmerken? Ja før i tiden.

Gjeld av bruk same stader ca 1860-1870.

Har utmarkslandet hatt seg kveg paa mindre bruk? Ja, man vart slukt ca. 1910. Seiner saan vart det slukt, at dei som sat i ei stova utan jord. Leigte seg utslakter som elles intje vart auna, for an kemma fode ka.

Dei som intje eide hest, drog heim paa kjallsje eller leigte seg hest.

2. Transport til stakt, tjuu eller turkeplass?

Drog paa Sloe, da det alliv er kvattlent.

Anna er ukjent. Kunnede drage 100-150 kg.

Kallast av sloe med højet: "Lessa paa fra framme og jant bakover i same højet."

Swilk (svolk) vart stundom brukt ad tenger som vilte endleg vera med an kera. Swilken var gjord av tre bjotbekkeistar og knytt saman i riset. Den seine groventen ma alle kera si kluft, som den andre groventen var smett inni. — Låghøven lages ved et inn kjember med riven, ei kjembe, og legg i reipet, slik ein 3-4 kjember til ei lott. Saa tak ein reipet inni

og drag art, som trötte ein baae kendene
 immen reipet saa ein fekk foottlar, tok ran
 reipeuden og drag til og fekk reipet over den
 ime aksli. - Den kunnige turdde alldri
 hjelp for aa reise seg med si baa. Slau
 slag seg dølge bakaver, og slag seg kross
 framover att, og dermed fekk han lösi som
 högt, at han själ kom fram kaberne att. Baaen
 var afkener i anni. Sakk eller meis til berik
 er ukjent. Trillebaer er ikkje brukt, heller ikkje
 löypestreng. Der det var fint lunde, og flat-
 vore bruktes hest for höystræn, skoklar som
 sloberkene var festgjort til, da fekk ein
 med ein 15 bærer.

3. Kunde vere spiest, men höyet kjistes
 for det meste heim som reinten. Der det
 ikkje var tyu, var det satt i stakk.

Kakre fan tilfelle fiun vi, at det staa
 i matrikulen um fjelleslektes högt tilfjelles
 som tilhöve garden og vert betalt skatt av.

4. I min barn og ungdom var det indige kordige
 tjuvslaa eller vogner. Berre ein almindelig

5 laapslea, 2. m. lang og 1. m bred. Seinere
 kom det vogner. Fyrt vogner med 2 hjul og
 fessa framme for slepekaalar. Einare
 almindelige högvogner. Det var regler for
 om ein kunde köyre over anseumanns
 sige med slaa eller vogn. Gränder fram
 arkudvogn er ukjent. Ingen regel for lesing
 derimot saa vilte dei aller gamlaste haan
 atliggende ein högdatt av siste runda til
 an ala paa, til neste aar.

Over höylasset lagdes ei tang og tangband.

Höytangi er gjord enten av ei klupstikke med
 tvætre i andre enden, eller av to lise

Strangar med turtne i kvar endar.
 Tongland kallast toget. Faste lasset
 med høgtony og tongland reiser aa
 gjøtde. Nei er likeinn for bora- og gjøtde-
 tagn. Ikkje noka fastsett skille mellom
 tråstakk og lass eller mellom summerlag
 og vinterlass.

Det bruktes herre inn best for lasset
 kvade summer og vinter.

5. Ved slutt til delings, som var det sett
 opp soaker, to og to, av den eine og
 den andre luteigar tok den eine soaker
 eller rige val, som var høgjet sett i kvar
 sitt rom. Heimtøyning som regel over
 nytt av. Ved det berøiping som var
 det senje inn aa treise smulitig for
 dei som for same leiti. Slik senje var
 fast 5 kipnad, og um nokre stytte og
 gav seg att til dei andre berøipke, som var
 dibe slane og stjeusel. Dei talast var
 for fyrhand um berøipingi. Og dei
 Skippe bestar til aa gaa fyne, Det var
 Storgarden som v' sayte utu berøiping.

6. Heimtøyning av høgjet fram utstakkevi
 heimelise, er slik, at det fell
 heller lettinn, som dei kjerneheim
 eller som dei berøipke. Slik vandet
 fann i liten. Naa er utlause kurke,
 nedrotne eller tekne til anna bruk.

Børval den 10te jan. 1947.

Eiliv Breum

Her tildele vare kurke fra heime, kifor kjem
 Svaret som sint. Sent min.